

Gebieden

Dal van de Ruiten Aa

Wandelen in het Dal van de Ruiten Aa is alsof je de natuur van 'vroeger' beleeft.

In dit gebied zijn de afgelopen jaren grootschalige inrichtingsmaatregelen uitgevoerd. Het laatste traject (wagon) werd in 2020 afgerond.

Onder de naam *Stichting Appelhof* is er een community/gebiedsgroep actief. Voor het gidsenwerk is er samenwerking met Staatsbosbeheer.
Contactpersonen Beheereenheid: Jeroen Kuipers/Hanne-Wil Kievitsbosch
Contactpersonen Ledencommissie: Liesbeth Jansen en Pieter Boomsma.

Actiepunten LC voor 2021:

1. In 2021 actief participeren in de ontwikkeling van de Kwaliteitstoets en Gebiedsvisie	
2. Minimaal 1 x aanwezig zijn bij activiteiten van groep van ca. 6 vrijwilligers	
3. Contacten onderhouden met de gebiedsgroep/community <i>Stichting Appelhof</i> . Onderzoek doen naar een ruimere doelstelling (centrale thema's)	
4. Aandacht voor afronding/opening: - Beleefpad - Renneborg/ter Walslage	

Actueel per 01-01-2021:

- Verzameling monitoringsgegevens t.b.v. Kwaliteitstoets bijna afgerond;
- Voor 2021 staat de ontwikkeling van een Kwaliteitstoets en Gebiedsvisie op de rol.

NO-Groningen/Biessumerbos/Voolhok

Het Biessumerbos is een afwisselend bos op steenworp afstand van de wierde [Biessum](#), vlakbij Delfzijl, waar je heerlijk kunt wandelen en fietsen.

Het gebied heeft in 2017 voor het project leefbaarheid en natuurgebieden een prijs gewonnen ter hoogte van € 25.000,--.

Het conceptplan voor realisering van de prijsvraag is uitgewerkt en inmiddels (deels???) Navragen bij Jeroen of de gelden als volledig zijn ingezet) uitgevoerd. Met het geld zijn de contouren van de Vossenheerd terug gezet en zijn informatiepanelen neergezet.

Een beoogde uitbreiding van het Biessumerbos is niet haalbaar. De hiervoor gereserveerde gronden worden thans verkocht.

In het gebied is een kleine maar zeer actieve community actief, maar qua bezetting en aansturing kwetsbaar.

Tevens opereert in het gebied een vrijwilligersgroep die aanvullend onderhoudswerk uitvoert.

Contactpersoon Beheereenheid: Jeroen Kuipers
Contactpersonen Ledencommissie: Liesbeth Jansen, Geert Teerling

Actiepunt LC voor 2021:

1	Werken aan continuïteit community	
2	De LC brengt minimaal één werkbezoek aan de vrijwilligersgroep.	
3	Onderzoek naar haalbaarheid wens wandelverbinding tussen Biessumerbos en Voolhok (Lady Smith) afronden. Waarbij ok de vraag aan de orde moet komen of Voolhok behouden moet/kan blijven. Dit in verband met de inperking door de ophoging van de Waddendijk.	
4	Aandacht voor afronding/opening Vossenheerd	

Actueel per 01-01-2021

- Haalbaarheid wandelverbinding Lady Smith onderwerp van overleg Liesbeth en Rombout.
- Toekomst Voolhok staat ter discussie
- Rombout/Jeroen geven aan dat de community liever alleen wil Focussen op het Biessumerbos

't Hoge Land

Zware zeeklei en opeengehoopt wadzand vormen in noord Groningen het [Hooge Land](#).

In 2017 is in dit gebied de Wytsemakooi (eendenkooi) gerenoveerd en geopend.

Rondom de (gerenoveerde) Wytsemakooi heeft zich een vrijwilligersgroep gevormd.

Contactpersoon Beheereenheid: Jeroen Kuipers

Contactpersoon Ledencommissie: Pieter Boomsma en Jano Scholte.

Actiepunt LC voor 2021:

1	Contacten onderhouden met de 8 vrijwilligers van de eendenkooi.	
2	Voorbeeldfunctie van deze groep benutten voor toepassingen elders	

Actueel per 01-01-2021:

- Er is meer water in het gebied nodig om biodiversiteit te verhogen.
-

Tinallinge en Hoeksmeer

Tinallinge

Het natuurgebied [Tinallinge](#) is een klein weidevogelgebied vlakbij Winsum. In het voorjaar broeden er tureluurs, grutto's en scholeksters.

In mei 2017 is er een veldschouw uitgevoerd.

Hoeksmeer

Het natuurgebied [Hoeksmeer](#) is een weidevogelgebied vlakbij het Groningse Garrelswaer.

Het bestaat uit grasland, een oude kreekloop en een vogelplas.

In mei 2017 is in het gebied een Kwaliteitstoets uitgevoerd met ondermeer als resultaat, dat voor het gebied een nieuw *actieplan* voor behoud van de weidevogels moet komen.

Natuurmonumenten heeft in 2019 samen met Staatsbosbeheer, het Groninger Landschap en de twee agrarische Collectieven West en Midden een POP3-Subsidieaanvraag ingediend voor het nemen van weidevogelmaatregelen in meerdere Groningse gebieden, waaronder Hoeksmeer (Weidevogelimpuls Groningen). Deze aanvraag is gehonoreerd. Inmiddels zijn de eerste voorbereidende stappen gezet

Natuurmonumenten heeft beleid voor de bestrijding van verwilderde katten vastgesteld. Verwilderde katten zijn in Hoeksmeer belangrijke predatoren van weidevogels. Met de provincie is overleg opgestart om goedkeuring te krijgen voor de bestrijding

Tenslotte kent het gebied nog een ongewenste huisvestingslocatie (voormalige boerderij) voor vele soorten predatoren.

Voor 2021 staat er de ontwikkeling van een gebiedsvisie voor beide gebieden op het programma.

Contactpersoon Beheereenheid: Jeroen Kuipers

Contactpersonen Ledencommissie: Liesbeth Jansen en Jano Scholte

Actiepunt LC voor 2021:

1	Actief participeren in de ontwikkeling van een Gebiedsvisie	
2	De ontwikkelingen met betrekking tot het actieplan behoud weidevogels nauwlettend volgen en een werkbezoek brengen aan het gebied	

Actueel per 01-02-2021

- Herinrichting Hoeksmeer is afgerond.
- De windmolen is gerestaureerd en herplaatst.
- Ontwikkeling Gebiedsvisie (Tinallingen en Hoeksmeer?) in ontwikkeling?

Uithuizerwad

In de loop der eeuwen is het Uithuizerwad/Eemswad buit gemaakt op de Waddenzee.

Aan de waddenkust zijn kwelders aangelegd, die uiteindelijk bedijkt werden.

In september 2018 is een start gemaakt met de ontwikkeling van een natuurvisie. In 2019 is deze natuurvisie afgerond en vastgesteld. Ook is in 2019 een kwaliteitstoets voor dit gebied uitgevoerd

Contactpersonen Beheereenheid: Jeroen Kuipers en Geert-Jan Smits

Contactpersonen Ledencommissie: Klaas van der Veen en Jano Scholte

Actiepunt LC voor 2021:

	Werkbezoek brengen aan de broedeilanden	
--	---	---

Actueel per 01-01-2021:

- Weidegebied Ruidhorn is geen succes.
- Uitvoering project Wij & Wadvogels (8 broedeilanden en nieuwe stuwmeren) Staat gepland voor 2021.
- Er is onderzoek (gesprekken) gaande naar het stimuleren van aanwas van de kwelders bij de Noordkaap

Wadden & Dollard

Dollard

De Dollard was tot in de veertiende eeuw bewoond land onder invloed van een wispelturige Waddenzee.

Het gebied is door Natuurmonumenten in erfpacht uitgegeven aan het Groninger Landschap.

Rol LC: geen

Is hier een rol voor NM als het gaat om de voornemens om de waddendijk bij De Dollard beschikbaar te stellen voor windmolens? Zie discussie Groninger Landschap in relatie tot het waterschap Hunze en Aa's

Wadden

Vanuit het rijk en de regio (waartoe ook de natuurorganisaties/Natuurmonumenten behoren) is voor de Eems-Dollard het Programma Eems-Dollard 2050 opgesteld. Ook in 2019 is door vele partijen verder gewerkt aan dit programma. Doel is het komen tot een tot een balans tussen ecologie en economie in dit gebied.

In 2019 is in het kader van dit programma in de Eems een broedeiland voor noordse sterns en visdieven opgeleverd. Natuurmonumenten is beheerder van dit eiland geworden.

Contactpersonen Beheereenheid: Geert-Jan Smits en Arjen Kok (ambassadeur NM Waddengebied)

Contactpersonen Ledencommissie: Klaas van der Veen en Jano Scholte

Actie voor de LC in 2021

	Een fysiek bezoek brengen aan het broedeiland voor Sterns	
--	---	---

Actueel per 01-01-2021

Kardinge

Twintig minuten fietsen vanaf het centrum van Groningen vind je [Kardinge](#), een prachtig natuurgebied waar je heerlijk kunt picknicken, wandelen, vliegeren, hardlopen etc.

In het gebied is een community actief waarin directe participatie is van de LC. Naast de community opereren in het gebied diverse werkgroepen zoals een vrijwilligersgroep die aanvullend beheer uitvoert, een plukbosgroep en wijknatuurgidsen.

In 2017 is een project gerealiseerd om Kardinge toegankelijk te maken voor *iedereen*. Er is een locatie ingericht met Oerrrspeelnatuur die voorjaar 2018 in gebruik wordt genomen.

In 2018 is een kwaliteitstoets uitgevoerd, actiepunten zijn in 2019 opgepakt. Vanuit de Beheereenheid is samen met het Groninger Landschap een bezwaarschrift bij de Provincie Groningen ingediend om de handhavingssubsidie open te stellen. Dat geldt voor alle terreinen van Natuurmonumenten. Uiteindelijk is dit bezwaarschrift niet gehonoreerd. Wel zijn er gesprekken met de provincie over dit onderwerp gestart. Natuurmonumenten blijft zich inspannen om ook voor handhaving beheersubsidie te ontvangen.

Er is een project opgestart om te komen tot de realisering van een Ontmoetingsruimte voor vrijwilligers.

Hiervoor zijn diverse externe subsidiebronnen aangeboden. De eerste beschikking (gemeente Groningen) is binnen

Contactpersoon Beheereenheid: Reiner Hartog

Contactpersonen Ledencommissie: Klaas van der Veen, Wim Kleinmeijer Tica Veldhuyzen van Zanten

Actiepunt LC voor 2021:

1	Onderhouden contacten met de community en achterban stad Groningen.	
2	Aandacht voor uitwerking Kwaliteitstoets (Communicatie, Handhaving en Gebiedsvisie) inclusief participatie in ontwikkeling	
3	Aandacht voor opening gerealiseerde Ontmoetingsruimte	
4	Ontwikkeling natuurbegraafplaats volgen	

Actueel per 01-01-2021

- Gebiedsvisie in concept gereed
- Grond t.b.v. realisering natuurbegraafplaats is aangekocht.
- Maken inrichtingsplan is in voorbereiding

Piccardthofplas

Stadsrandgebied de Piccardthofplas. Er is een buurtgroep Piccardthof actief.

In 2017 is er een opschoning- en verschravingproject van de bovengrond gerealiseerd. In 2020 is er contact geweest met buurtgroep. Prachtig gebied. Wordt goed onderhouden .

Contactpersoon Beheereenheid: Reiner Hartog

Contactpersonen Ledencommissie: Wim Kleinmeijer, Geert Teerling.

Acties LC voor 2021

	Participeren in project ecologische verbinding Meerweg (Piccardthofplas-Paterswoldsemeer	
--	--	---

Actueel per 01-01-2021:

- Uitvoering Ecozone Piccardthofplas-Paterswoldsemeer staat gepland voor maart – september 2021. Onderdeel van dit project is ook extra afvoerbehoefte Paterswoldsemeer. (verbreding en verdieping Bosbeek)
- Er is een subsidie-aanvraag gedaan voor reddingsactie wilde witte Kievitsbloem in kader van regeling Levend Archief/Science 4Nature.
- Er zijn contacten gelegd met een in de plas actieve duikersploeg.

Noordlaarderbos & Vijftig Bunder

Het [Noordlaarderbos](#) strekt zich uit tot over de provinciegrens van Groningen en Drenthe. Het is voor de inwoners van de omliggende dorpen en de stad Groningen een belangrijk natuur- en ontspanningsgebied.

In 2018 is een ingrijpende herstructurering van het bosgebied gerealiseerd met als doelstelling een transformatie naar heidegebied te realiseren.

Deze transformatie heeft mede geleid tot hernieuwde contacten met de omgeving met als eindresultaat in 2019 de vorming van een gebiedsgroep c.q. community

Contactpersoon Beheereenheid: Reiner Hartog

Contactpersonen Ledencommissie: Wim Kleinmeijer, Pieter Boomsma, Tica Veldhuyzen van Zanten

Actiepunt LC voor 2021:

1	Ontwikkeling herinrichting Vijftig Bunder volgen	
---	--	---

2	Contact houden met de Gebiedsgroep	
---	------------------------------------	---

Actueel per 01-01-2021

- Herinrichting/herstructurering voorlopig afgerond.

Westerbroek

Westerbroek is één van de laatste laagveenmoerassen in Groningen. Het ligt in het stroomdal van de Hunze. Najaar 2017 is het gebied onderwerp geweest van een kwaliteitstoets. **In 2018 is gestart met de opzet en uitvoering van de plannen. Met de uitvoering van het grondwerk is in 2019 gestart.**

Gebied heeft potentie en belangstelling voor vorming community c.q. gebiedsgroep met de bestaande Appelhofgroep als startpunt.

Contactpersoon Beheereenheid: Reiner Hartog

Contactpersonen Ledencommissie: Wim Kleinmeijer en Pieter Boomsma

Actiepunt LC voor 2021:

1	Acties missen voorlopig urgentie + problemen met de beschikbare capaciteit	
---	--	---

Actueel per 01-01-2021

- Het is wel erg stil rond dit gebied !
- Er is een patrijzenproject in voorbereiding

Algemeen/Diversen. (niet gebiedsgebonden)

1. *Tracekeuze aanlanding Net op Zee.*
I&W heeft een keuze gemaakt voor westelijk trace in combinatie met een kabel van beperkte capaciteit. Natuurmonumenten pleit voor oostelijk trace en een zware kabel, die meer windparken kan bedienen.
2. *Sperrwerk in de Eems.*
De Duitse overheid heeft het voornemen Sperrwerk in de Eems om het bij Gandersum te benutten om slibbelasting van met name de rivier de Eems terug te dringen. Heeft gevolgen hebben voor de slibbelasting in de Dollard.
3. *Garnalenvisie Ministerie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).*
Proces gaat binnenkort starten. Inzet Natuurmonumenten: versnelling van verduurzaming visserij en van sluiting van gebieden (in Waddenzee en Noordzeekustzone).
4. *SNL-vergoeding voor handhaving en toezicht.* (SNL = Subsidieregeling Natuurbeheer).
Opnieuw overleg met provincie om deze vergoeding – die Natuurmonumenten tot nu niet heeft – alsnog te verkrijgen.
5. *Windturbines/zonneparken*
Discussies met gemeente Groningen over geplande windturbines (Westpoort) en locaties voor zonneparken (Nationaal Landschap/Nationaal Park Drentsche Aa).
6. *Paterswoldsemeer*
Natuurmonumenten heeft geparticipeerd in groep die KRW-maatregelen heeft opgesteld. Uiteindelijk voldoende maatregelen om de KRW-doelen te kunnen behalen. (KRW = Kaderrichtlijn Water).
7. NM is participant in Groningse klimaatadaptieweek.

8. Waterberging Onlanden (Drenthe)
Jacob de Bruin en Rombout Bennema participeren in proces dat er toe heeft geleid dat een voor NM veel betere set maatregelen is ontwikkeld. Aan het DB-Noorderzijlvest zal worden voorgesteld om op basis van dit alternatief de waterbergingsopgave van Noorderzijlvest te realiseren.
9. De Onlanderij.
Planontwikkeling in gevorderd stadium. Wacht om medewerking overheden (Gemeente Tynaarlo – provincie Groningen)

Vastgesteld in de L>C-vergadering
van 9 februari 2021.

Klaas van der Veen, secretaris LC.